

روان خوانی

و
صحیح خوانی نور

محمد خواجوی

سرشناسه: خواجهی، محمد، ۱۳۳۱
عنوان نام پدیدآور: روان خوانی و صحیح خوانی نور/محمد خواجهی
مشخصات نشر: تهران: سازمان دارالقرآن الکریم، نشر تلاوت، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱۴۴ ص

شابک: ۳-۳۲-۵۵۶۲-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: قرآن - - قرائت - راهنمای آموزشی

موضوع: قرآن - - تجوید - - راهنمای آموزشی

شناسه افزوده: سازمان دارالقرآن الکریم. نشر تلاوت

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱/۵/۲۷۴ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۱/۱۵۱۰۷

شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۳۳۲۷

✽ عنوان: روان خوانی و صحیح خوانی نور

✽ مؤلف: محمد خواجهی

✽ ناشر: انتشارات تلاوت (وابسته به سازمان دارالقرآن الکریم)

✽ نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱

✽ شمارگان: ۵۰۰۰ جلد

✽ قیمت: ۳۵۰۰ تومان

✽ شابک: ۳-۳۲-۵۵۶۲-۶۰۰-۹۷۸

✽ نشانی: میدان امام حسین (ع) - خیابان خواجه نصیرالدین طوسی - شماره ۷۷

✽ صندوق پستی: ۱۵۹-۱۶۱۹۵ تلفکس ۷۷۶۰۷۵۴۷ تلفن ۷۷۶۳۵۵۰۰

فهرست مطالب

۷ _____ مقدمه ناشر

۹ _____ مقدمه مؤلف

۱۱ _____ ویژگی‌های کتاب

۱۲ _____ توصیه‌های مهم به مدرسان

بخش اول: روان‌خوانی قرآن کریم

۱۴ _____ راهکارهای مهم در روان‌خوانی قرآن کریم

۱۷ _____ درس اول: صداهای کوتاه و علامت سکون

۲۳ _____ درس دوم: صداهای کشیده و تشدید

۲۹ _____ درس سوم: حروف ناخوانا

۳۵ _____ درس چهارم: حروف ناخوانا

۴۲ _____ درس پنجم: تنوین

۵۳ _____ درس ششم: مروری بر درس‌های گذشته

۶۴ _____ درس هفتم: آزمون

بخش دوم: صحیح‌خوانی صداها و حروف قرآنی

۹۳ _____ درس هشتم: صداهای کوتاه به لهجه عربی

۹۸ _____ درس نهم: صداهای کشیده به لهجه عربی

۱۱۰ _____ درس دهم: «و»

۱۱۳

درس یازدهم: «ح»

۱۱۶

درس دوازدهم: «ث»

۱۱۹

درس سیزدهم: «ذ»

۱۲۲

درس چهاردهم: «ص»

۱۲۵

درس پانزدهم: «ض»

۱۲۸

درس شانزدهم: «ط»

۱۳۱

درس هفدهم: «ظ»

۱۳۴

درس هیجدهم: «ع»

۱۳۷

درس نوزدهم: «غ»

۱۴۲

آزمون پایانی

۱۴۲

مرحله اول: ارزشیابی

۱۴۳

مرحله دوم: ارزش‌گذاری

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا* (اسراء/۹)

قرآن صحیفه نورانی خداوند متعال و ریسمان و حلقه اتصال عبد به معبود و نامه سرگشاده خالق هستی و عشق نامه محبوب به سوی حیل محبان است و در این سرای فانی دنیا، تنها و یگانه مسیر و شاهراه نجات بخش دخیان به سوی عالم باقی و مقام «عِنْدَ مَلِيكَ مُقْتَدِرٍ» و معدن نور است.

به واقع این برهه از زمان، مصداق بارز از فرمایش پیامبر اعظم اسلام حضرت محمد مصطفی ﷺ «إِذَا التَّبَسُّتُ عَلَيْكُمْ الْقِتْنُ مَتَعَ الْيَلَّ الْمُظْلَمُ...» است. (وسائل الشیعه، ج ۴، ص ۸۳۸) جهان امروز مملو از انواع بحران های گوناگون فکری، روحی، سیاسی و اجتماعی بوده و بوم منحوس «سرگستگی و بی هویتی» سایه شوم خود را بر ساحت احاد ملل جهان و مع الأسف حتی ملل مسلمان، گسترانیده است. بی شک در چنین وانفسای یگانه پناهگاه امن و تنها منجی واقعی، قرآن کریم است، لذا پیامبر مکرم اسلام ﷺ در ادامه حدیث شریفشان با عبارت «فَعَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ» بر این مطلب تأکید فرموده و همگان را به قرآن محوری و بازگشت به قرآن امر فرمودند.

امام خمینی رحمه الله احیاگر کلام وحی در دنیای معاصر نیز در این باره فرموده اند: «قرآن، در آن همه چیز است، لکن مع الأسف ما استفاده از آن نکردیم و مسلمین مهجور کلام الهی استفاده ای که باید از آن بکنند، نکردند.» و نیز فرموده اند: «قرآن کریم یک سفره ای است که خدای تبارک و تعالی به وسیله پیامبر اکرم ﷺ در بین بشر گسترده است که تمام بشر از آن هر یک به مقدار استعداد خویش استفاده کند. این کتاب و سفره گسترده در شرق و غرب از زمان وحی تا قیامت کتابی است که تمام بشر، عامی، فیلسوف، عارف و فقیه، همه از آن استفاده می کنند.»

آری در قرآن بنا به تصریح آیاتش و بیان پیامبر مکرم اسلام ﷺ و ائمه طاهرين علیهم السلام - که از این اقیانوس بیکران الهی، بالاترین بهره ها را برده اند - شفای همه دردهاست و راهنمای سریع الوصول

سعادت دنیا و عقبای هر انسانی است، به شرط آنکه چشم بینا و گوش شنوایی وجود داشته باشد تا از آن بهره گیرد.

با لطف حضرت باریتعالی پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و برپایی نظام مقدس جمهوری اسلامی در سرزمین پهناور ایران، با توجه به وجود بسترهای بسیار مناسب برای برنامه‌ریزی‌های گسترده در امر نشر فرهنگ قرآنی در جامعه، برنامه‌ریزان فرهنگی نظام و نیز آحاد ملت قرآن محور عزیزمان، با به وجود آوردن سازمان‌ها، مؤسسات و مراکز قرآنی، در این مسیر گام‌های ارزنده‌ای برداشته و بسیاری از شیفتگان کلام وحی را با انواع علوم قرآنی آشنا نموده‌اند. هر چند این فعالیت‌ها در جای خویش قابل تقدیر می‌باشند، ولی متأسفانه انتظارات و خواسته‌های مردم عزیز و قرآن‌دوست آن‌طور که شایسته و بایسته است، محقق نشده و هنوز خلأهای بسیاری در برنامه‌های قرآنی وجود دارد که برای رفع آن باید تلاش و کوشش نمود. امید است با لطف حضرت حق‌تعالی و با برنامه‌ریزی دقیق مسئولان مراکز و دستگاه‌های قرآنی کشور و تلاش مضاعف همگان به ویژه فعالان قرآنی بتوان به این مهم دست یافت.

انتشارات تلاوت

سازمان دارالقرآن الکریم

مقدمه مؤلف

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَ شِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَ هُدًى وَ رَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ (يونس/ ۵۷)

پروردگار تبارک و تعالی به منظور رشد و بالندگی انسان و درک جایگاه رفیع خلیفه‌اللهی، قرآن کریم را نازل کرد. معجزه جاویدی که انسان‌ها را پند و اندرز می‌دهد و نور هدایت را به دلها می‌تاباند و نعمت‌های فراوان الهی را نازل می‌کند. آنکه بخل و کینه و حسد و جهل و شرک و نفاق و ... را از دل برمی‌کند و همه بیماری‌های روحی و معنوی را شفا می‌بخشد قرآن است. آنکه صراط مستقیم و راه عزت و سعادت را می‌نماید کلام الهی است و آنکه نزول بی‌حساب رحمت الهی یعنی همان نعمت‌های مادی و معنوی را موجب می‌شود عمل به کتاب خداست. فرح و نشاط واقعی با فضل و رحمت الهی محقق می‌شود و آنانکه شایسته این همه لطف و رحمت‌اند مؤمنین‌اند. ایمان به خدا و کتاب عظیم‌اش و پیامبر اعظم‌ش و عترت پاک و مطهر او در اندیشه و عمل، موجب جهش مؤمن به درجات والا و بالاتر ایمان و بهر معنای برای ترقی و تعالی است. تلاش شما قرآنیان برای نیل به انس با قرآن و درک و فهم آن به منظور تحقق اهداف حیات‌بخش بالا، بر شما مبارک باد. اکنون که با عنایات الهی مرحله روخوانی قرآن کریم را سپری نموده‌اید و به عرصه روان‌خوانی و صحیح‌خوانی گام نهاده‌اید، انتظار می‌رود با بهره‌گیری از کتابی که پیش رو دارید (روان‌خوانی و صحیح‌خوانی نور) و توجه و دقت به آموزش‌ها و رهنمودهای مدرس‌ان گرامی، این مرحله را نیز با موفقیت پشت سر گذارید.

این کتاب از دو بخش تشکیل شده است. بخش اول: روان‌خوانی قرآن کریم و بخش دوم: صحیح‌خوانی قرآن کریم. در بخش اول؛ کلمه‌ها، جمله‌ها و آیه‌های قرآنی نسبتاً مشکل، فراوان آمده است تا قرآن‌آموزان با تمرین‌های مکرر مهارت کافی را در روان‌خوانی قرآن کسب نمایند و در عین حال جهت یادآوری، قواعد روخوانی که در دوره‌ی قبل فراگرفته‌اید در پاورقی ارائه شده

است. قرآن‌آموزان در پایان آموزش این بخش می‌توانند به خوبی کل قرآن کریم را روان‌خوانی کنند.

در بخش دوم نحوه تلفظ صحیح صداها و کشیده و ده حرف «متشابه در کتابت و متفاوت در تلفظ»^۱ با تمرین‌های فراوان و متنوع (هر حرف حدود ۷۰ بار تمرین می‌شود) آموزش داده شده است. با توجه به نقش مهم تلفظ صحیح حروف در انتقال درست معانی آیات الهی و به ویژه اهمیت آنها در صحت نماز و معنای آن، انتظار می‌رود قرآن‌آموزان در یادگیری این بخش نیز اهتمام و جدیت لازم را داشته باشند.

در خاتمه از همگان به ویژه معلمان، مدرسان و صاحب‌نظران ارجمند تقاضا دارم پیشنهادات و نظرات ارزشمند خود را به نشانی ناشر محترم، برای اینجانب ارسال نمایند.

محمد خواجوی

۱. ده حرف «و-ح-ث-ذ-ص-ض-ط-ظ-ع-غ» و تا حدودی حرف «ک» در دو زبان عربی و فارسی شبیه هم نوشته می‌شوند ولی تلفظ آنها متفاوت است. به همین جهت در این کتاب، آن‌ها را حروف «متشابه در کتابت و متفاوت در تلفظ» نامیدیم و در مواردی جهت اختصارگویی به جمله‌ی «متفاوت در تلفظ» بسنده کردیم.

ویژگی‌های کتاب

۱. قواعد روخوانی به طور مختصر در پاورقی کتاب آمده است.
۲. راهکارهای مهم و توصیه‌های لازم و مؤثر در آموزش روان‌خوانی قرآن ارائه گردیده است.
۳. سیر منطقی در آموزش و تمرین‌ها (از ساده به مشکل) در هر درس و دروس نسبت به یکدیگر رعایت شده است.
۴. جمله‌ها و آیه‌های قرآنی مشکل، روان ارائه شده است تا مهارت لازم برای روان خواندن تمام قرآن به دست آید.
۵. تمرین‌های هر درس، مبتنی بر آموزش همان درس و با استفاده از درس‌های قبل تدوین شده است و از ارائه تمرین‌هایی که قبلاً آموزش داده نشده‌اند، پرهیز گردیده است.
۶. از معلومات قرآن‌آموزان جهت کشف مجهولات و آموزش روان‌تر از جمله مشترکات دو زبان عربی و فارسی استفاده شده است.
۷. در پایان هر بخش، آزمون در نظر گرفته شده است تا مدرس، میزان تحقق اهداف هر بخش را بسنجد و در رفع اشکالات و نواقص احتمالی، برنامه‌ریزی و اقدام کند.

۸. به منظور کسب مهارت لازم در خواندن حروف مقطعه قرآن، این حروف به انحاء گوناگون مطرح شده‌اند.

توصیه‌های مهم به مدرّسان

۱. راهنمای معلم کتاب «روخوانی و روان‌خوانی نور» را مطالعه نموده، از آن به منظور تدریس بهتر استفاده کنید.
۲. از صوت زیبا و آهنگین برای تنوع‌بخشی و آموزش بهتر، بهره گیرید.
۳. طرح درس و وسایل آموزشی لازم را قبل از شروع درس تهیه و آماده کنید.
۴. از تشویق، به منظور ایجاد خودباوری و موفقیت بیشتر قرآن‌آموزان استفاده کنید و از سرزنش و برخوردهای نامناسب جداً پرهیزید.
۵. برای استعدادهای فردی قرآن‌آموزان، حتی‌المقدور برنامه‌ریزی ویژه داشته باشید.
۶. از روش‌های تدریس مناسب جهت تحقق اهداف آموزش استفاده نموده و سعی کنید در تدریس خود خلاقیت و نوآوری داشته باشید.